

безпеки буде сприяти ефективному здійсненню Українською державою економічної функції шляхом: налагодження партнерських відносин між бізнесом та контролюючими органами; ефективності дій єдиного правоохоронного органу в боротьбі зі злочинами у сфері економіки; підвищенню позиції України в рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business, що здійснюється експертами Світового банку.

Усе це конче важливо з урахуванням руйнівних наслідків повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти суверенної України. Тож можна зробити висновок, що економічна функція сучасної держави виступає як єдиний комплекс економічного напряму діяльності держави, що реалізується як у межах внутрішньої, так і зовнішньої політики держави.

ГОЛОВНІ ПІДХОДИ У ФЕНОМЕНОЛОГІЧНИХ КОНЦЕПЦІЯХ ПРАВА

Фарафонова І А.

*Харківський технічний університет «Харківський політехнічний університет»,
м. Харків, Україна*

Феноменологія - сучасний напрям у філософії ХХ століття, що визначало своє завдання як безумовний опис досвіду пізнавальної свідомості і виділення в ньому сутнісних рис для конкретної ситуації.

Феноменологічні концепції права базуються на трьох головних підходах. До першого підходу відносять концепції «природи речей», до другого - ціннісні виміри права і до третього відносять правові ейдоси.

Теорія «ейдостичного права» і теоретичні конструкції природи речей «ейдостичного права» розглядаються як онтологічний аналог природного права. У цій концепції беруться до уваги трансцендентальні юридичні поняття [1].

В рамках сучасної філософії права розробляється теорія правових ейдосів дослідником П. Амселеком в контексті розглядання творчих праць філософа Е. Гуссерля. Вчений зауважував, що для того, аби підійти до права як такого і побачити його в об'єктивній чистоті, треба здійснити методологічну редукцію у філософському і в ейдостичному плані. Науковець П. Амселек дослідив, що існують три види нередукованих елементів у класичній структурі об'єктивного права:

1) завдяки родовим ейдостичним елементам право постає як система норм і належить до нормативному ейдостичного роду;

2) етичними є особливі ейдостичні елементи, завдяки яким норми володіють функцією наказу і утворюють право;

3) частиною функції суспільного управління людською поведінкою є конкретні ейдостичні елементи і завдяки яким накази утворюють право.

Названі і три елементи утворюють ейдос права.

На основі першого напрямку об'єкти сприймаються людською свідомістю і на основі другого напрямку сприймаються об'єкти, як речі-в-собі.

Науковець Г. Л. Радбрух розглядає природу речей як рушійну силу і показує трансформації правових інститутів у відповідь на динаміку соціальної дійсності соціума.

В дослідженнях громадських інститутів із сутності життєвих відносин розглядається реальність феноменів у світі правових інститутів, які володіють іманентною цінністю (інститути власності, угоди, обов'язку).

Методами здійснення феноменологічного дослідження є безпосереднє споглядання (очевидність) та феноменологічні редукції.

В наукових дослідженнях А. Рейнаха показана сутність права крізь призму проблеми цілепокладаючого характеру становлення правосвідомості його суб'єкта і ця позиція, засвідчена їм у монографії «Апріорні основи цивільного права» (1913).

Філософ Іммануїл Кант у своїй праці «Критиці чистого розуму» проводить різницю між об'єктами як феноменами. Це стало впливом на становлення феноменології Гуссерля

Філософ запозичив концепцію про ідеї і творчість з цільового „конструювання“ ідеальних об'єктів світу.

Вчений Х. Хубман розробив концепцію яка показує ієрархічність системи цінностей у сфері правовідносин. Дослідник доводив, що існують значущі правові цінності які є об'єктивними і важливими правовими цінностями, які в ситуації застосовуються для конкретного правовідношення «вилучаються з буття в собі» і набувають образу природного права. Реально об'єктивовані правові цінності, а також «вилучені» з «буття в собі», не можуть бути прийняті нормативними моделями правових відносин, тому що співвідношення дійсне лише в індивідуально конкретній визначеній ситуації.

Розглянемо ейдос права в екзистенційній рефлексії природного права. Це питання вивчали Майхоффер, М. Мюллер, Е. Фехнер, які стверджували, що право полягає у невизнанні реальності абстрактних норм права і виступає проти класичної природно-правової доктрини, тобто «метафізики права» [1].

Проблема природного права – це не стільки питання раціональності походження істинного права, скільки питання про створення в світі розумного порядку міжособистісних відносин. Традиційна природно - правова доктрина базується на даних природничих наук і важлива для сучасної антропологічної філософсько-правової думки. Характерною рисою є поява нових тлумачень «природи людини» і апелює до сутності людської природи з приводу метафізики. Можна розглядати природне право як біологічно основні і зумовлені фундаментальні норми, як підсвідомого зв'язку людини за критеріями істини і справедливості до свого природного інстинкту.

Філософ Е. Фехнер розглядав вивільнення права з його ідеально-віртуального стану і показував істинність прийнятого рішення виявляється під час його здійснення у сфері «емпіричного» буття – правотворчості. Однак часто на практиці є ризик прийняття неправильного рішення.

Важливі філософські ідеї показав В. Майхоффер у праці «Природне право як право екзистенції» (1963), де протиставляються і показані аспекти розумності екзистенціально породженого рішення та реалізація цього питання в емпіричному бутті, де показується структура світу. В. Майхоффер показав антагоністичну ідею, де благо однієї людини обертається злом для іншої.

Аналізуючи написане, можливо сказати, що головні підходи у феноменологічних концепціях права є важливими концепціями філософії права і показують важливість «природи речей», ціннісних вимірів права і правових ейдосів у сучасному суспільстві.

Література

1. Филиппович А. В., Шпарага О. Н. «Феноменология» // История философии. Энциклопедия. / Сост. и глав. науч. ред. А. А. Грицанов. – Мн.: Интерпрессервис; Книжный Дом. 2002.

2. Handbook of Phenomenological Aesthetics. Edited by Hans Rainer Sepp and Lester Embree. Springer, Dordrecht / Heidelberg / London / New York 2010.

3. Tymieniecka A.-T. Phenomenology World-Wide: Foundations, Expanding Dynamics, Life-Engagements: A Guide for Research and Study. / Edited by A.-T. Tymieniecka. – NY: Springer, 2002. – p.740.